

ΘΕΜΑΤΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΟΜΑΔΑ Α.

ΘΕΜΑ Α.1

A.1.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων
- β. Συνθήκη Νειγύ
- γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

A.1.2 Να συνδυάσετε τα στοιχεία της στήλης Α με τα στοιχεία της στήλης Β:

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
α. Ταμείο Περιθάλψεως προσφύγων	1. Ιούλιος 1917
β. Υπουργείο περιθάλψεως	2. Ιούλιος 1914
γ. Οργανισμός	3. Οκτώβριος 1918
δ. Συμφωνία της Άγκυρας	4. 10 Ιουνίου 1930
ε. Πατριαρχική Επιτροπή	5. Νοέμβριος 1922

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

ΘΕΜΑ Α.2

A.2.1. Με ποιο τρόπο συνέβαλαν οι πρόσφυγες στην ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας;

ΜΟΝΑΔΕΣ 14

A.2.2 Να αναφέρετε τους πόρους που διέθεσε το ελληνικό κράτος στην Ε.Α.Π.

ΜΟΝΑΔΕΣ 14

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1.

Αφού μελετήσετε τις παραπάνω πηγές και με βάση την αφήγηση του σχολικού σας βιβλίου να επισημάνετε τις μεθόδους που χρησιμοποίησαν οι Τούρκοι για τον εκτοπισμό των Ελλήνων κατά το έτος 1914.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΠΗΓΗ 1

Παραλλήλως προς την εγκατάστασιν των μωαμεθανών προσφύγων εις τα ελληνικά χωρία της Θράκης και των παραλίων της Μικράς Ασίας (διότι εις το εσωτερικόν της Μικράς Ασίας δεν έγιναν εγκαταστάσεις μουσουλμάνων εις ελληνικά χωρία) ετέθησαν εις ενέργειαν και πάντες οι δυνατοί τρόποι καταπίεσεως του ημετέρου στοιχείου: εμπορικός αποκλεισμός, συλλήψεις, φυλακίσεις, κακώσεις, τραυματισμοί, δηώσεις, τρομοκρατία της υπαίθρου χώρας. Οι μωαμεθανοί πρόσφυγες μόλις εγκαθιστάμενοι εις τας χριστιανικάς οικίας εξεδίωκον τους ημετέρους ομογενείς και κατελάμβαναν τα κτήνη, τα οικιακά σκεύη, έπιπλα, εργαλεία, και πάσαν εν γένει την περιουσίαν αυτών τους ηνάγκαζον να εργασθώσι δια λογαριασμόν των κακομεταχειριζόμενοι και παντοιοτρόπως πιέζοντες αυτούς. Εις τους δυστυχείς χριστιανούς ουδέν υπελείπετο ή ν' αναχωρήσωσι πεινώντες και εστερημένοι των πάντων. Ούτω ήρχισεν η

μετανάστευσις των κατοίκων των χωρίων των επαρχιών Ανδριανουπόλεως, Σαράντα Εκκλησιών, Διδυμοτείχου, Βιζύης, Ηράκλειας, Αίνου, Καλλιπόλεως, Γανοχώρων, Φώκαιας, Κυδωνιών, Περγάμου, Αδραμυττίου, Βρυούλλων, Κυζίκου, Τσερμέ κλπ., κ.λπ. μετανάστευσις ήτις, δικαίως, μέγਾਲως ανησύχησε την ημετέραν Κυβέρνησιν προβάσαν εις επανειλημμένα διαβήματα προς περιστολήν του κακού και απειλήσασαν αντίποινα. Εν τω μεταξύ συμμορίαί ενόπλων μωαμεθανών είχαν καταστήσει αδύνατον την ύπαρξιν του ημετέρου στοιχείου εν τη υπαίθρῳ χώρα. Οι φόνοι, οι τραυματισμοί, αι λεηλασάια, των ελληνικών περιουσιών ήσαν ας την ημερησίαν διάταξιν καθ' όλην την Τουρκίαν, εις τας συμμορίας ελάμβανον μέρος και αξιωματικοί τούρκοι. Ο εμπορικός αποκλεισμός εφηρμόζετο κατά τον αγριώτερον τρόπον.

Ανέκδοτη επιστολή από το Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών

ΠΗΓΗ 2

Ο ελληνικός όμως πληθυσμός της Μικρής Ασίας ήταν ύποπτος στις τουρκικές αρχές. Αυτό φαίνεται καθαρά σε διαταγή της τουρκικής κυβερνήσεως στη διοίκηση Σμύρνης (14 Μαΐου 1914), που διοχετεύτηκε στον ευρωπαϊκό τόπο. Στο ίδιο κείμενο, ενώ δίνονται οδηγίες βίαιης εκτοπίσεως, υπενθυμίζεται στις αρχές να προμηθευτούν από τους εκτοπισμένους πιστοποιητικά ότι εγκαταλείπουν θεληματικό τα σπίτια τους, ώστε να μη δημιουργηθούν αργότερα πολιτικό ζητήματα. Φαίνεται πως για τη διεξαγωγή της επιχειρήσεως εκτοπισμού του ελληνικού πληθυσμού χρησιμοποιήθηκαν γερμανικές μέθοδοι. Άλλωστε από τους τελευταίους μήνες του 1913 τη στρατιωτική διοίκηση της Τουρκίας είχε αναλάβει ο Γερμανός στρατηγός Λίμαν φον Σάντερς. Είναι μάλιστα

ενδεικτικό πως το Μάιο του 1914 στρατιωτική αποστολή με επικεφαλής τον Σάντερς επιθεώρησε την περιοχή που θα έπρεπε να εκκενωθεί μέσα σε σαράντα μέρες.

Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΕ', σ. 99

ΘΕΜΑ Β2.

Αφού μελετήσετε τις παραπάνω πηγές και λάβετε υπόψη το κείμενο του σχολικού σας βιβλίου να αναφερθείτε στον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν το πρόβλημα της στέγης οι πρόσφυγες στις πόλεις και στην ύπαιθρο.

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΠΗΓΗ 1

Η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων δεν έκτισε στη Λέσβο κανένα προσφυγικό χωριό για τους αγρότες, αφού οι αγρότες πρόσφυγες πήγαν κι εγκαταστάθηκαν στα σπίτια ή στα εξοχικά των Τούρκων ή έκτισαν μικρά οικήματα από πηλό στα χωράφια που, χωρίς τίτλους κυριότητας, τους είχαν δοθεί την άνοιξη του 1923 για να καλλιεργήσουν. Μερικά μόνο σπίτια έκτισε η ΕΑΠ στο χωριό Παναγιούδα και στο χωριό Σκάλα. Για την ικανοποίηση των οικονομικών αιτημάτων τους οι Αϊβαλιώτες πρόσφυγες δεν απευθύνονταν μόνο στις τράπεζες, αλλά και στα πολιτικά γραφεία των προσφύγων βουλευτών, τους οποίους αποκαλούσαν χαρακτηριστικά «ημετέρους ηγέτας», και απαιτούσαν τη μεσολάβηση τους για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους. Ο βουλευτής της περιφέρειας τους είχε αντικαταστήσει στη συνείδηση τους το Μικτό Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ή τη Δημογεροντία του τόπου τους. Οι αγρότες

Αϊβαλιώτες είχαν συνειδητοποιήσει ότι με την ψήφο τους είχαν πολιτικά δικαιώματα, ήταν «Έλληνες πολίτες» και ότι η λέξη «πρόσφυγας» αφορούσε μόνον την καταγωγή τους και την πρόσκαιρη οικονομική τους κατάσταση, αλλά όχι και τη θέση τους μέσα στο ελληνικό κράτος. Ήταν αυτό ένα ουσιαστικό βήμα για την ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία.

Άννα Παναγιωταρέα, ό.π., σσ. 160-161

ΠΗΓΗ 2

Έως το 1925, οι αστοί και οι εργάτες Αϊβαλιώτες, που έμεναν μέσα στη Μυτιλήνη ή στις συνοικίες που δημιουργήθηκαν στην περιφέρεια, απέκτησαν σχετική οικονομική αυτάρκεια και αντιμετώπισαν με δικά τους μέσα τις οικονομικές ανάγκες τους. Όμως για να επιλύσουν το πρόβλημα της στέγης χρειάστηκε να περάσει τουλάχιστον μια δεκαετία. Η απόκτηση ιδιόκτητης στέγης έγινε με δική τους πρωτοβουλία, με την αγορά οικοπέδων, όπου ανοικοδόμησαν όπως όπως μικρά σπίτια ή και με την πρόχειρη επισκευή εγκαταλειμμένων σπιτιών που αγόρασαν από τους ντόπιους ή τους παραχωρήθηκαν από την Εθνική Τράπεζα, έναντι της αποζημίωσης που εδικαιούντο από τα ανταλλάξιμα. Η συνεισφορά του ελληνικού κράτους στην επίλυση του στεγαστικού προβλήματος ήταν η παροχή προσφυγικού δανείου, με μικρό επιτόκιο προς τους δικαιούχους, που όμως η εξασφάλιση του απαιτούσε απωθητικές και χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Άννα Παναγιωταρέα, ό.π., σ. 165

ΠΗΓΗ 3

«Νοικιάσαμε αμέσως σπίτι στην Αχαρνών και δεν είχαμε ανάγκη από καμιά βοήθεια. Το 1940 κτίσαμε το δικό μας σπίτι στη Νέα Σμύρνη. Ο κήπος του μας έθρεψε στην κατοχή. Ο πατέρας μου γρήγορα έγινε κι εδώ πασίγνωστος γιατρός. Ξέρετε οι δικοί μας γιατροί εξακολουθούσαν όλη την ζωή τους να ενημερώνονται για την πρόοδο της επιστήμης τους. Να μείνουμε λοιπόν σε προσφυγικό συνοικισμό ούτε που το σκεφτήκαμε. Κανείς Κυδωνιάτης δεν το καταδέχτηκε. Το κράτος έδινε σπίτι σ' εκείνους που δήλωναν ότι είχαν ανάγκη και οι Κυδωνιάτες δεν είχαν. Κι όσοι είχαν, ήταν περήφανοι και δεν το έλεγαν. Να σε θεωρούν πρόσφυγα στην πατρίδα σου ήταν πολύ βαρύ. Άλλωστε, η Ελβετική Ασφάλεια του πατέρα μου έστειλε αμέσως τα χρήματα» (μαρτυρία Α. Κερεστετζή).

Άννα Παναγιωταρέα, ό.π., σ. 173

**ΟΙ ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΘΑ
ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΙΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΜΑΣ
www.apolito.gr**

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α.

ΘΕΜΑ Α.1

A.1.1. α. Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων:

σχολικό βιβλίο , σελίδα 153:

« Η ελληνική κυβέρνηση.....απασχόληση και οριστική στέγαση.»

β. Συνθήκη Νειγύ

σχολικό βιβλίο , σελίδα 140:

« Το Νοέμβριο του 1919 ..... πριν από την υπογραφή της συνθήκης.»

γ. Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής

σχολικό βιβλίο , σελίδα 151-152:

« Με βάση το άρθρο 11 .....περιουσίας των ανταλλάξιμων.»

A.1.2

α →5

β →1

γ →2

δ →4

ε →3

ΘΕΜΑ Α.2

A.2.1

σχολικό βιβλίο , σελίδα 168:

« Η άφιξη των προσφύγων αναζωογόνησε .....τη βιομηχανία έτοιμων ενδυμάτων.»

A.2.2

σχολικό βιβλίο , σελίδα 153:

« Η ελληνική κυβέρνηση διέθεσε στην Ε.Α.Π. ....»

Υπουργείου Πρόνοιας και Αντιλήψεως.»

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1.

α. σχολικό βιβλίο , σελίδα 138:

« Τους πρώτους μήνες του 1914.....σε βάρος των Ελλήνων.»

σχολικό βιβλίο , σελίδα 139:

« Οι καταπιέσεις που υπέστησαν ..... συνελήφθησαν, εκτελέστηκαν.»

β. πηγή:

1. εμπορικός αποκλεισμός
2. συλλήψεις και φυλακίσεις
3. κακώσεις και τραυματισμοί
4. άσκηση τρομοκρατίας στους κατοίκους της υπαίθρου
5. μουσουλμάνοι πρόσφυγες έδιωχναν με τη βία τους Έλληνες κατοίκους και καταλάμβαναν τα σπίτια τους και τις περιουσίες τους , αναγκάζοντας τους παράλληλα να εργάζονται γι' αυτούς κάτω από άθλιες συνθήκες.
6. ένοπλες ομάδες Τούρκων με φόνους και λεηλασίες συνέβαλαν στον αφανισμό του ελληνικού στοιχείου στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας.
7. οι διώξεις έγιναν με βάση τις εντολές της Τουρκικής Κυβέρνησης και με τη χρήση γερμανικών μεθόδων, έτσι ώστε ο διωγμός να φαίνεται εθελούσια εγκατάλειψη των εστιών από τη μεριά των Ελλήνων.

ΘΕΜΑ Β2.

α. σχολικό βιβλίο , σελίδα 157:

« Για τη στέγαση .....η Αγροτική τράπεζα.»

σχολικό βιβλίο, σελίδα 158-159:

« Η αστική στέγαση ξεκίνησε .....επρόκειτο να ζήσουν για πολλά χρόνια.»

β. πηγή:

1. οι αγρότες πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στα σπίτια των μουσουλμάνων ανταλλάξιμων.
2. έχτισαν οι ίδιοι μικρά σπίτια από πηλό , χωρίς όμως να κατέχουν τίτλους κυριότητας.
3. οι πρόσφυγες από το Αιβαλί για την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος απευθύνονταν τόσο στις τράπεζες όσο και στους πρόσφυγες βουλευτές, τους οποίους θεωρούσαν υπεύθυνους μεσολαβητές για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους.
4. οι Αιβαλιώτες που έμεναν στις πόλεις ή σε συνοικισμούς στις περιφέρειες αυτών προσπάθησαν να αποκτήσουν ιδιόκτητη στέγη με δική τους πρωτοβουλία. Είτε αγόρασαν οικόπεδα , τα οποία οικοδόμησαν ,είτε επισκέυασαν εγκαταλελειμμένα σπίτια, τα οποία αγόρασαν από ντόπιους ή τους παραχωρήθηκαν από την Εθνική τράπεζα στα πλαίσια της αποζημίωσης για την ανταλλάξιμη περιουσία.
5. το ελληνικό κράτος παρείχε στεγαστικό δάνειο στους πρόσφυγες με μικρό επιτόκιο , ώστε να έχουν τη δυνατότητα να επιλύσουν το στεγαστικό τους πρόβλημα.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ
ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ ΜΑΡΙΝΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ